

Araştırma Makalesi

İLK VE ACİL YARDIM TEKNİKLERİ ÖĞRENCİLERİNİN GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMLERİ VE ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Assessment of The Entrepreneurial Trends and Affecting Factors of First And Emergency Help Technician Students

Mahmut BELER¹ Hülya BAYBEK² Arzu KIVRAK³
^{1,2,3}MSKÜ Fethiye Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu İlk ve Acil Yardım Programı

ÖZ

Giriş: Sağlık hizmetlerinin gelişiminde ve yenilikçi programların oluşturulmasında, tüm sağlık profesyoneli öğrencilerinin bireysel girişimcilik düzeylerinin ve ilişkili faktörlerin belirlenmesinin gerekli olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda bu çalışma, paramedik öğrencilerin girişimcilik düzeylerini ve ilişkili faktörleri belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Materyal Metot: Tanımlayıcı olarak planlanan bu çalışma bir devlet üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulunda okuyan 27 öğrenci ile yapılmıştır. Çalışmada veriler sosyo-demografik özellikleri değerlendiren anket formu ve Yılmaz ve Sünbül tarafından geliştirilen Üniversite Öğrencileri Girişimcilik Ölçeği kullanılarak elde edilmiştir. Elde edilen veriler SPSS 22.0 paket programında tanımlayıcı istatistikler, Mann Whitney U testi ve Kruskal-Wallis H testi kullanılarak değerlendirilmiştir. Değerlendirmede 0.05 önemlilik düzeyi kabul edilmiştir. Çalışma etik kurallara uygun olarak yürütülmüştür.

Bulgular: Öğrencilerin girişimcilik ortalama ölçek puanı $139.89 \pm 25,563$ (Max-Min: 175-79) olup yüksek girişimcilik düzeyine sahip oldukları belirlenmiştir. Herhangi bir sivil toplum üyeliği olan öğrencilerin olmayanlara göre girişimcilik puanları istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek (H:8.135, p:0.017) bulunmuştur.

Sonuç ve Öneriler: Paramedik eğitim müfredatına girişimcilik dersinin eklenmesi ve bu derslerde girişimcilik ilkelerinden yararlanma konularına yer verilmesi sağlık problemlerinin çözümüne önemli derecede katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık Hizmetleri, Girişimcilik, Girişimcilik Özellikleri, Paramedik

ABSTRACT

Introduction: Entrepreneur characteristics of all health professional students individually and determination of the related factors to be considered as a essential for the improvement of the health service and innovative programs. The aim of this research is to determine that the characteristic of entrepreneurship and related factors of the paramedic students

Material Method: Totally 27 First and Emergency Help Technician students from a health university Vocational School of Health Services. were surveyed using a survey that includes socio-demographic characteristics and Student Entrepreneurship Scale which is developed by Yılmaz and Sunbul, 2009. This study assessed the data with SPSS 22.0 software using descriptive statistics, the Mann-Whitney U test and the Kruksal-Wallis H test. The significance threshold was 0.05. This study was conducted in compliance with ethical principles.

Findings: The main score of the scale was 139.89 ± 25.563 (Max-Min: 175-79) which means “high rate entrepreneurship”. Entrepreneurship scores were statistically significantly higher (H:8.135, p:0.017) than non-civil society students.

Conclusions and Recommendations: Consequently adding the entrepreneurship courses to the EMT curriculum and learning principle of the entrepreneurship to the solution of health problems is considered to be a significant contribute to improving health services.

Keywords: Health care, Entrepreneurship, Entrepreneurial Characteristics, Paramedic

GİRİŞ

İçinde bulunduğumuz çağın gereği olarak hatasız, birey için mali olarak karşılanabilir, ihtiyaç temelli ve hasta merkezli kaliteli sağlık bakım hizmetlerinin sunumu farklı disiplinlerin bir arada çalışmasının gerekliliğini de beraberinde getirmiştir (Wilson et al., 2012). Bu amaçla girişimcilik ilkeleri, sağlık problemlerinin çözümüne yönelik fikir geliştirme ve yeni fikirlerin entegrasyonu ile sağlığı geliştirme ve hastalıkların önlenmesi çalışmalarında sıklıkla kullanılmaya başlanmıştır (Boore ve Porter 2011; Greenwood, 2013; Salminen et.al, 2014).

Günümüzde üniversiteler, öğrencilerinin kişisel gelişim göstermelerini destekleyerek, özgür düşünce ve yaratıcılık ortamı içerisinde girişimcilik yönlerine ağırlık vermelerini sağlamaktadırlar (Doğanlı, 2012). Başka bir ifadeyle, üniversiteler yetiştirdikleri gençler ile bir ülkenin ihtiyacı olan fikir ve kabiliyet sahibi insan açığını kapatan, istihdama büyük katkı sağlayan ve girişimci yetiştirme ve eğitme açısından yüksek potansiyele sahip kurumlardandır. Bu anlamda, üniversitelerde verilen eğitim, girişimcilik hakkında gerekli bilgiyi elde etmenin etkili bir yoludur (Türker ve Selçuk, 2009). Girişimcilik, gençlerin benimseyebilecekleri ve kendilerini ispatlayabilecekleri önemli bir atılımdır. Bu eğilimin gençlerde oluşması başta kendileri olmak üzere toplum içinde yararlı sonuçlar doğuracaktır. (Balaban ve Özdemir, 2008). Girişimcilik eğilimi ile gençler, özellikle de üniversite öğrencileri arasında yakın bir ilişkinin bulunduğu söylenebilir (Karabulut, 2009; Keat vd., 2011; Bilge ve Bal, 2012; Yıldız ve Kapu, 2012; Bozkurt ve Endurur, 2013; Özdemir, 2013).

Bilginin sürekli artmasına paralel olarak teknolojinin her geçen gün kendini yenilemesi ülkelerin eğitim sürecini etkilemektedir. Yukarıda sözü edilen hızlı değişimlerin etkisiyle, yani, sosyal, ekonomik ve çevresel etmenlere bağlı olarak teknikerlik mesleğinin kapsamı değişmekte, meslek üyelerinin rolleri farklılaşmakta, tedavi destekli bakım hizmetleri ve toplumun hastalıklara karşı korunması ve sağlığın geliştirilmesi ile ilgili konularda sağlık personeline farklı görevler düşmektedir. Günümüzde teknikerlerin içinde bulunduğu yüzyılın sorunlarını çözümlayebilmeleri, teknikerlik sorunları ile baş edebilmeleri, daha karmaşık hasta hizmetlerini saptayabilmeleri ve sistemik bakım verebilmeleri için aldıkları eğitimle, eleştirel düşünme, güçlerini geliştirmeleri gerekmektedir.

Meslek Yüksekokulları ise öğrencilerini mevcut yetenekleri ve ilgileri doğrultusunda eğiterek kısa sürede iş dünyasına atılmasını amaçlayan kurumlardır. Meslek kazandırmaya yönelik eğitim veren meslek yüksekokullarının, öğrencilerin girişimci özelliklerinin

geliştirilmesi yönünde amaçları da bulunmaktadır. Özellikle çocukluk ve ergenliğin, girişimciliğe karşı olumlu tutumların beslenmesinde ve girişimcilik hakkında temel bilgilerin kazanılmasında ideal aşama olduğu da dikkate alınırsa ergenliğin son döneminde olan meslek yüksekokulu öğrencilerinin girişimcilik eğiliminin geliştirilmesi gerekir (Çalışkan Maya ve ark, 2012). Bu nedenle genç girişimci adayları olan üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin belirlenmesi önemli olduğu düşünülmektedir. Literatür incelendiğinde Türkiye’de okuyan üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimini ölçmeye çalışan çokça çalışma görülmüştür. Çatır vd. (2015), Günay (2016), Avşar (2007), Doğaner ve Altunoğlu (2010), Kılıç ve arkadaşları (2012), Korkmaz (2012), İşcan ve Kaygın (2011), Patır ve Karahan (2010), İbicioğlu v.d. (2010), Keleş v.d. (2011), Taysı ve Canbaz (2014), Solmaz v.d. (2014), Demireli v.d. (2014), Özdemir (2013), Bilge ve Bal (2012) ve Akçakanat v.d (2014)’nin yapmış olduğu çalışmalar örnek gösterilebilir. Çalışmanın temel amacı, Acil Tıp Teknikerliği (ATT) bölümündeki öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin çeşitli boyutlarının demografik unsurlar açısından farklılık gösterip göstermediğini ortaya koyabilmektir. Belirtilen amaçla gerçekleştirilen araştırmanın, potansiyel girişimci adayları olan üniversite öğrencilerinin gerekli nitelikler ve yetkinler doğrultusunda doğru yönlendirilmesi ve iş hayatına doğru ve bilinçli bir şekilde hazırlanmasına katkı sağlamaktır.

MATERYAL ve METOT

Araştırmanın tipi: Tanımlayıcı-kesitsel tipte tasarlanan bu çalışma Nisan- Mayıs 2017 tarihleri arasında bir devlet üniversitesinin Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu paramedik öğrencilerinde gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın evren ve örnekleme: Çalışma evrenini 2016-2017 akademik yılında Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokuluna kayıtlı 29 ATT öğrencisi oluşturmuş ve örneklem seçimi yapılmamıştır. Çalışma sonunda evrenin %93’üne (n=27) ulaşılmıştır.

Veri toplama araçları: Bu çalışmada, birincil kaynaktan veri toplama amacı ile anket yöntemi kullanılmıştır. Veriler iki bölümden oluşan anket ile toplanmıştır. Binci grup sorular literatür taraması sonucunda araştırmacılar tarafından geliştirilen ve ankete katılan öğrencilerin kişisel bilgilerini, aile özelliklerini ve kariyer planlarını belirlemek amacıyla 12 sorudan oluşmaktadır. Anketin ikinci bölümünde; Yılmaz ve Sünbül tarafından geliştirilen (2009: 198) “Üniversite Öğrencileri Girişimcilik Ölçeği” yer almıştır. Ölçeğin Cronbach’s alfa güvenirlik katsayısı 0.90’dır. Ölçeğin bu çalışmadaki Cronbach’s alpha değeri ise 0.809 olarak belirlenmiştir. Ölçek; girişimcilik eğilimlerinin önem derecelerinin belirlenmesi

amacıyla 36 sorudan oluşan beşli likert tarzındadır. Her bir ifade 1’den 5’e kadar kodlanarak oluşturulan ifadelere katılma dereceleri “hiçbir zaman”, “nadiren”, “bazen”, “sık sık” ve “çok sık” şeklindedir. Ölçeğin puanlaması Tablo 1’de gösterilmektedir.

Tablo 1. Girişimcilik Düzeylerinin Puanlaması

Puan Aralığı	Açıklama
36-64 puan	Çok Düşük Girişimcilik
65-92 puan	Düşük Girişimcilik
93-123 puan	Orta Düzeyde Girişimcilik
124-151 puan	Yüksek Girişimcilik
152-180 puan	Çok Yüksek Girişimcilik

Kaynak: Yılmaz ve Sünbül, 2009: 198

Verilerin toplanması: Araştırma verileri toplamak amacıyla araştırmacılar <http://anketform.com/tr/> adresinde elektronik anket formu oluşturmuş, öğrencilerin üye oldukları sosyal medya paylaşım sayfasında yayınlanmıştır. Anket internet üzerinden uygulanmıştır. Katılımcıların soru formunu doldurmaları için zaman sınırlaması yapılmamıştır. Anketin bilgilendirme bölümünde bireylere soru formunun içeriği ve nasıl doldurulacağı konusunda bilgi verilmiştir.

Araştırmanın etik yönü: Çalışmadan önce ölçeği geliştiren araştırmacılardan ölçek kullanım izni alınmıştır. Çalışmaya katılımın gönüllülük esasına dayandığı belirtilerek “özerklik” ilkesi, paylaşılacak olan bireysel bilgilerin nasıl korunacağı söylenerek “gizlilik ve gizliliğin korunması” ilkesine uyulmasına özen gösterilmiştir. Çalışmadan önce anketin sosyal ortamda paylaşılması için site sahiplerinden yayın izni alınmıştır.

Veri analizi: Veriler SPSS 22.0 paket programında değerlendirilmiştir. Veri analizleri için tanımlayıcı tablolarda kategorik veriler için sıklık ve yüzdelikler; sayısal veriler için aritmetik ortalama, standart sapma en düşük ve en yüksek değerler kullanılmıştır. Girişimcilik eğilimleri puanlarının bağımsız gruplarda karşılaştırmalarında ikili değişkenler için Mann-Whitney U testi, üç ve üzeri değişkenler için ise Kruskal Wallis-H testi kullanılmıştır. Tüm karşılaştırmalarda 0.05 önem düzeyi olarak kabul edilmiştir.

Araştırmanın sınırlılıkları. Bu araştırmanın sonuçları çalışma yapılan üniversitenin ATT öğrencileri için geçerlidir ve tüm üniversite öğrencileri için genellenemez.

Araştırma soruları: Araştırmada aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

- Paramedik öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri nasıldır?
- Öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri; cinsiyet, yaş, gelir durumu, yetiştirilme tarzı, sivil toplum üyeliği, anne ve baba eğitimi, anne ve baba mesleği, kariyer hedefi, bir

yıl içinde iş bulma olasılığı ve kendine ait fikri olma değişkenliklerine göre farklılık göstermekte midir?

BULGULAR

Bulgular çerçevesinde ilk olarak katılımcıların demografik dağılımları incelenmiş, ikinci olarak katılımcıların girişimcilik eğiliminin boyutları değerlendirilmiştir. Son olarak ise çalışma kapsamında oluşturulan hipotezlere ilişkin analizler gerçekleştirilmiştir. ATT öğrencilerinin kişisel özelliklerine dair veriler Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2. Öğrencilerinin kişisel özelliklerinin dağılımı

	Değişkenler	n	%
Cinsiyet	Kadın	14	51.9
	Erkek	13	48.1
Yaş grupları	18-21 yaş	25	92.6
	22-24 yaş	1	3.7
	25 yaş ve üzeri	1	3.7
Gelir durumu	Gelir giderden az	5	18.5
	Gelir gidere eşit	20	74.1
	Gelir giderden fazla	2	7.4
Yetiştirilme tarzı	Baskıcı	3	11.1
	Kontrollü	15	55.6
	Güvene dayalı serbest	9	33.3
Sivil toplum üyeliği	Üye	26	96.3
	Üye değil	1	3.7
Toplam		27	100.0

Öğrencilerin yaklaşık yarısını (%51.9) kadınların, %92.6’sını 18-21 yaş aralığında olanların, çoğunluğunu (%74.1) geliri giderine eşit olanların ve tamamına yakını (%96.3) sivil toplum kuruluşuna üye olan öğrencilerin oluşturduğu görülmektedir (Tablo 2).

Tablo 3. Öğrencilerinin aile özelliklerinin dağılımı

	Değişkenler	n	%
Anne eğitimi	Eğitimi yok	9	33.3
	İlkokul	15	55.6
	Ortaokul ve üzeri	3	11.1
Baba eğitimi	İlkokul	16	59.3
	Ortaokul	6	22.2
	Lise	5	18.5
Anne mesleği	Ev hanımı	26	96.3
	Memur	1	3.7
Baba mesleği	Memur	9	33.3
	Serbest meslek	9	33.3
	İşçi	3	11.2
	Çiftçi	6	22.2
Toplam		27	100.0

Çalışmada öğrencilerin annelerinin çoğunlukla ilkokul mezunu (%55.6) ve ev hanımı olduğu (%96.3); babalarının ise %59.3’ünün ilkokul mezunu olduğu ve meslek dağılımında ise

memur (%33.3) ve serbest meslek sahiplerinin (%33.3) çoğunlukta olduğu görülmektedir (Tablo 3).

Tablo 4. Öğrencilerinin mezuniyet sonrası kariyer hedeflerinin dağılımı

Değişkenler		n	%
Kariyer Hedefi	Kamu ve Özel sektör	21	77.8
	Kendi işini kurma	2	7.4
	Akademik kariyer	4	14.8
Bir yıl içinde iş bulma olasılığı	%30'dan az	8	29.6
	%40-60	8	29.6
	%60'dan fazla	11	40.8
Kendine ait fikir	Var	18	66.7
	Yok	6	22.2
	Olmasını isterdim	3	11.1
Toplam		27	100.0

Mezuniyet sonrası kariyer hedefleri incelendiğinde (Tablo 4); %77.8'inin kamu ve özel sektörde çalışmayı düşündüğü ve yalnızca %7.4'ünün kendi işini kurmayı amaçladığı, %14.8'inin ise akademik kariyer yapmayı planladıkları görülmüştür. Öğrencilerin %40.8'i mezuniyet sonrası bir yıl içinde iş bulma olasılıklarını %60'dan daha yüksek olarak ön görmektedir. İş hayatına ilişkin kendisine ait bir fikri olduğunu söyleyen öğrenciler ise %66.7 oranındadır.

Tablo 5. Paramedik öğrencilerinin genel girişimcilik eğilimi

Ölçek	n	Aritmetik Ortalama	Standart sapma	Min.	Max.
Genel Girişimcilik Eğilimi	27	135.89	25.563	79	175

ATT öğrencilerinin genel girişimcilik eğilimi puanları 180 puan üzerinden değerlendirildiğinde; 139.89 ± 25.563 (Max-Min: 175-79) olarak belirlenmiştir (Tablo 5).

Tablo 6. Öğrencilerinin girişimcilik düzeylerinin dağılımı

Girişimcilik Düzeyi	Sayı	Yüzde
Düşük girişimcilik	1	3.7
Orta düzeyde girişimcilik	8	29.6
Yüksek girişimcilik	11	40.7
Çok yüksek girişimcilik	7	25.9
Toplam	27	100.0

Çalışmaya katılan ATT öğrencilerinin %25.9'unun "çok yüksek girişimcilik", %40.7'sinin "yüksek girişimcilik", %29.6'sının "orta düzeyde girişimcilik" ve %3.7'sinin düşük girişimcilik düzeyine sahip oldukları belirlenmiştir (Tablo 6)

Tablo 7. Öğrencilerin kişisel özelliklere göre girişimcilik eğilimleri

	Değişkenler	Ortalama	İstatiksel analiz	p
Cinsiyet	Kadın	128.14±21.65	U:52.500	0.062
	Erkek	144.23±27.62		
Yaş grupları	18-21 yaş	134.72±25.91	Karşılaştırma yapılamadı	
	22-24 yaş	136.00±		
	25 yaş ve üzeri	165.00±		
Gelir durumu	Gelir giderden az	146.80±37.53	H:1.446	0.485
	Gelir gidere eşit	132.25±22.09		
	Gelir giderden fazla	145.00±32.53		
Yetiştirilme tarzı	Baskıcı	137.66±32.01	H:0.32	0.859
	Kontrollü	132.87±24.70		
	Güvene dayalı serbest	140.33±27.55		
Sivil toplum üyeliği	Üye	134.58±25.13	Karşılaştırma yapılamadı	
	Üye değil	170.00±		

Çalışmaya katılan ATT öğrencilerinden sivil toplum üyeliği olmayan, güvene dayalı serbest yetiştirilen, geliri giderden az olan, 25 yaş üzeri olan ve erkeklerin aldığı genel girişimcilik eğilimi puanlarının diğer öğrencilere göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Fakat bu farklılıkların istatistiksel olarak önemli olmadığı ($p>0.05$) belirlenmiştir (Tablo 7).

Tablo 8. Öğrencilerinin aile özelliklerine göre girişimcilik eğilimleri

	Değişkenler	Ortalama	İstatiksel analiz	p
Anne eğitimi	Eğitim almayan	134.44±25.31	H:0.385	0.825
	İlkokul mezunu	136.00±21.10		
	Ortaokul ve üzeri	139.67±52.78		
Baba eğitimi	İlkokul mezunu	139.06±21.17	H:2.812	0.422
	Ortaokul mezunu	124.33±25.78		
	Lise ve üzeri	141.50±44.12		
Anne mesleği	Ev hanımı	138.08±23.35	Karşılaştırma yapılamadı	
	Memur	79.00±		
Baba mesleği	Memur	134.11±35.08	H:1.616	0.656
	Serbest meslek	141.56±20.97		
	İşçi	125.67±8.14		
	Çiftçi	135.17±23.99		

Annesi ortaokul ve üzeri eğitim düzeyinde, ev hanımı olanların, babası ise lise ve üzeri eğitim düzeyinde, serbest meslek sahibi olanların genel girişimcilik eğilimi puanlarının diğer öğrencilere göre daha yüksek olduğu fakat bu farklılıkların istatistiksel olarak önemli olmadığı ($p>0.05$) belirlenmiştir (Tablo 8).

Tablo 9. Öğrencilerinin mezuniyet sonrası kariyer hedeflerine göre girişimcilik eğilimleri

Değişkenler	Ortalama	İstatistiksel analiz	P	
Kariyer Hedefi	Kamu ve özel sektör	135.19±23.99	H:0.489	0.783
	Kendi işini kurma	151.50±23.33		
	Akademik kariyer	131.75±38.16		
Bir yıl içinde iş bulma olasılığı	%30'dan az	122.37±15.57	H:5.237	0.073
	%40-60	136.38±25.04		
	%60'dan fazla	145.36±25.56		
Kendine ait fikir	Var	144.56±22.85	H:8.135	0.017
	Yok	121.83±25.36		
	Olmasını isterdim	112.00±18.00		

Kariyer hedefinde kendi işini kurmak isteyen ve bir yıl içinde %60 olasılıkla iş bulacağını düşünen öğrencilerin genel girişimcilik eğilimi puanlarının diğer öğrencilere göre daha yüksek olduğu fakat bu farklılıkların istatistiksel olarak önemli olmadığı ($p>0.05$) belirlenmiştir (Tablo 9). Çalışmada kariyeri ile ilgili kendine ait fikri olan öğrencilerin diğer öğrencilerden daha yüksek genel girişimcilik eğilimi puanı aldığı ve bu farklılığın istatistiksel olarak önemli olduğu ($H:8.135$, $p:0.017$) görülmektedir (Tablo 9).

TARTIŞMA

Özellikle son yıllarda girişimcilik kavramı üzerinde önemle durulması, girişimciliğin akademik düzeyde titizlikle ele alınması gereken bir konu olarak görülmesine yol açmıştır (Yıldız ve Kapu 2007). Toplumda yenilikçi anlayışın gelişmesinde ve yerleşmesinde temel faktör olarak değerlendirilen girişimciliği etkileyen unsurların belirlenerek, girişimciliği teşvik edici tutum ve uygulamaların geliştirilmesi, sağlık hizmeti sunumu kalitesi açısından oldukça önemlidir (Çetinkaya ve ark. 2012). Bu kapsamda farklı alanlarda bulunan üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirlemek amacıyla yapılan çalışmalar incelendiğinde, okudukları bölüm fark etmeksizin girişimcilik düzeylerinin yüksek olduğu görülmüştür (Akçakanat vd., 2014; Çalışkan Maya vd., 2012; Gemlik ve Kırarç, 2013; Pan ve Akay, 2015; Uluyol, 2013; Yıldız ve Kapu, 2007; Yılmaz ve Sünbül, 2012). Ülkemizde girişimcilik ve girişimcilik eğilimi üzerine yapılan çok sayıda çalışma bulunmasına rağmen sağlık alanında girişimcilikle ilgili yapılan çalışmalar oldukça sınırlıdır (Eser ve Yıldız, 2015). İlk ve Acil Yardım Teknikerliği öğrencilerin girişimcilik düzeylerini ve bunu etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yapılan bu çalışma sonucunda da literatür ile uyumlu olarak öğrencilerin girişimcilik düzeyi yüksek bulunmuştur (Tablo 6). Öğrencilerin girişimcilik düzeylerinin yüksek çıkması, ileriki yaşamlarında kendilerinden girişimci olmaları beklenen öğrenciler adına sevindirici olsa da, gerçekte bu durum onların henüz gerçek dünyada bir iş kurma

eylemi ile karşılaşmamalarından kaynaklanabilir. Sonuçta girişimcilik davranışları, gerçek yaşamda farklılık gösterebilir.

Kişilik özelliklerini de etkileyen cinsiyet faktörü, cinsiyet rollerinin ortaya çıkması sonucu girişimcilik kavramını da etkilemektedir. Cinsiyet rolleri, toplumun kadın ve erkek arasında sahip oldukları roller açısından bir farklılık olduğu anlayışından kaynaklanmaktadır (Can ve Karataş, 2007:252). Toplum, kadınlara ve erkeklere onların kişisel tercihleri ya da yeteneklerine göre değil; toplumsal cinsiyet rollerine göre farklı görev ve sorumluluklar atfedebilmektedir (Tunç, 2013:22). Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetlerine göre girişimcilik eğilimleri karşılaştırıldığında kadın ve erkek öğrenciler arasında anlamlı bir fark ($p<0.05$) bulunmamıştır (Tablo 7). Çalışma sonuçlarına benzer olarak literatürde cinsiyetler arasında anlamlı fark bulunmayan çalışmalar olmakla birlikte bazı çalışma sonuçlarına göre erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha yenilikçi, dışa dönük ve daha yüksek düzeyde girişimci özelliğe sahip oldukları görülmüştür (Akçakanat vd., 2014; Gemlik Kıracı, 2013; Yılmaz ve Sünbül, 2009; Türkmen ve İşbilir, 2014; Örucü vd., 2007; Kılıç vd., 2012; Solmaz vd., 2014). Hızla değişen toplumsal yapılar kızların erkekler gibi toplum hayatında yerini alması, eğitim ve öğretimden kızların eşit olarak faydalanması ve örneklem grubundaki bireylerin eşit eğitim ortamlarında bulunması cinsiyet açısından anlamlı bir farkın ortaya çıkmasına engel olmuştur.

Kişilerin toplumdaki sosyoekonomik durumu, bireylerin girişimcilik algısını değiştirir (Erdem, 2001). Bireylerin, aile gelirlerinin yükselmesi ve arkasından gelen ekonomik refah, risk algısını değiştirerek, girişimcilik eğilimini arttırır. Çünkü girişimciler, bireysel girişim için kolayca sermaye bulacaklarından daha rahat, korkusuzca yeni girişimlere karar verebilirler. (Forlani ve Mullins, 2000). Aile toplam geliri açısından literatür incelendiğinde yüksek gelir düzeyine sahip öğrencilerin girişimcilik düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmektedir. Pan ve Akay (2015) 2500 ve üzeri gelir düzeyindeki aileye sahip öğrencilerin daha düşük olanlara göre, Türkmen ve İşbilir (2014) 2001-3000 arası gelir düzeyindeki aileye sahip olanların, 1001-2000 arasında olanlara göre girişimcilik eğilimlerinin daha yüksek olduğunu bildirmektedirler. Örucü vd. (2007) “Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinde Ailesel Faktörlerin Etkisi” isimli çalışmada da kişilerin girişimcilik eğilimlerinin aile gelirinden etkilendiğini, Emsen ve arkadaşları (2001) ise gelir seviyesi yüksek olanların girişimcilik eğilimlerinin daha yüksek olduğunu rapor etmektedirler. Girişimci özelliğe sahip bireyler genellikle kendi sermayelerine güvenmekte ve aile gelir seviyesi düşük olan gençler daha çok sürekli güvence arama içgüdüleriyle hareket ederek sabit ve düzenli bir işte,

genellikle de kamu sektöründe çalışmayı tercih etmektedirler (Akçakanat vd., 2014; Arslan, 2002; Pan ve Akay, 20154; Türkmen ve İşbilir, 2014). Bu çalışmada ise gelir düzeyinin, öğrencilerin girişimcilik eğilimini etkilemediği ($p>0.05$) görülmektedir (Tablo 7).

Araştırmalar, kişilerin doğumdan itibaren aileden aldığı eğitimden ve görgüden daha çok etkilendiğini ve bunları yaşam boyu devam ettirdiğini ortaya koymaktadır. Bundan dolayı kişinin aile yapısı olsun, yetiştiği ve yaşadığı çevre şartları olsun girişimcilik kültürünün oluşmasında oldukça önemli rol oynamaktadır (Çelik ve Akgemci, 1998). Fakat literatürde bazı çalışmalarda yetiştirilme tarzının girişkenlik eğitimi etkilemediği görülmektedir. Örucü vd. (2007) "Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinde Ailesel Faktörlerin Etkisi" isimli çalışmada yetiştirilme tarzının girişimcilik eğilimi üzerinde bir etkisi olmadığı sonucuna varılmıştır. Bu çalışmada güvene dayalı serbest yetiştirilen ATT öğrencilerinin genel girişimcilik eğilimlerinin diğer öğrencilerden daha yüksek olduğu fakat istatistiksel olarak anlamlı farklılık ($p>0.05$) olmadığı görülmektedir (Tablo 7).

Büyükyılmaz ve ark. (2016) yaşın, girişimcilik eğilimi üzerinde herhangi bir farklılaştırıcı etkisinin bulunmadığını rapor etmektedirler. Bu çalışmada da 25 yaş üzeri olan ATT öğrencisinin genel girişimcilik eğilimlerinin diğer öğrencilerden daha yüksek olduğu görülmektedir (Tablo 7). Çalışmaya katılan öğrencilerin yaş grup dağılımı incelendiğinde (Tablo 2) %92.6'sı 18-21 yaş grubunda yer almaktadır. 22-24 yaş ve 25 yaş ve üzeri sadece 1'er öğrencinin bulunması karşılaştırmanın güvenilirliğini etkilemektedir.

Girişimciler, doğal yeteneklerin ortaya çıkması ile girişimci olarak nitelendirilir. Bireylerdeki bu yeteneklerin ortaya çıkmasında aileler, arkadaşlar, toplumsal çevreler, olaylar ve teknoloji gibi çeşitli faktörler etkili olmaktadır (Örucü vd., 2007). Bu çalışmada sivil toplum üyeliği olan sadece bir öğrencinin olması gruplar arası istatistiksel karşılaştırmanın yapılmasını engellemiştir (Tablo 7). Çakır Dolu ve ark (2016) çalışmasında ise öğrencilerin kulüp üyelikleri sorgulanmış ve herhangi bir kulüp üyeliği olan öğrencilerin girişimcilik eğilimleri olmayanlara göre daha yüksek bulunmuştur.

Girişimcilik eğilimi üzerine yine birçok faktörün etkili olabileceği gibi ailesel faktörlerde etkili olmaktadır (Aytaç ve İlhan, 2007). Öğrencilerin aile özelliklerinin girişimcilik eğilimlerini etkilemediği görülmektedir. Annesi ortaokul mezunu ve ev hanımı olanların, babası ise lise mezunu ve serbest meslek sahibi olanların genel girişimcilik eğilimi puanlarının diğer öğrencilere göre daha yüksek olduğu fakat bu farklılıkların istatistiksel olarak önemli olmadığı ($p>0.05$) belirlenmiştir (Tablo 8). Benzer şekilde (Gemlik ve Kıraç,

2013; Pan ve Akay, 2015) annenin mesleği ile girişimcilik eğilimleri arasında herhangi bir fark bulunmamıştır. Ancak, Türkmen ve İşbilir'in 2014 yılında spor yöneticiliği öğrencilerinde yaptığı çalışma sonucuna anneleri özel sektörde çalışanların, diğer sektörde çalışanlar veya hiç çalışmayanlara göre girişimcilik eğilimleri daha yüksektir. Ancak bizim çalışmamızda Akçakanat ve ark. (2014) çalışmasıyla uyumlu olarak herhangi bir fark görülmemiştir.

Öğrencilerin mezuniyet sonrası kariyer hedefleri girişimcilik eğilimlerini etkileyen özelliklerden biridir (Akçakanat ve ark. 2014; Türkmen ve İşbilir 2014). Çalışmamızda kendi işini kurmak isteyen ve bir yıl içinde %60 olasılıkla iş bulacağını düşünen öğrencilerin genel girişimcilik eğilimlerinin diğer öğrencilere göre daha yüksek olduğu fakat bu farklılıkların istatistiksel olarak önemli olmadığı ($p>0.05$) belirlenmiştir (Tablo 9). Akçakanat ve ark. (2014) yaptığı çalışmada mezuniyet sonrası özel sektörde çalışmak veya kendi işini kurmak yönelmek isteyen öğrencilerin girişimcilik eğilimleri kamuda çalışmak isteyenlere göre daha yüksektir. Yine, Türkmen ve İşbilir'in (2014) yaptığı çalışmada da benzer şekilde özel sektörde çalışmak isteyen öğrencilerin kamuda çalışmak isteyenlere göre girişimcilik eğilimleri daha yüksek bulunmuştur. Mezuniyet sonrası kendi işini kurmak isteyen ile ücretli çalışmak isteyen öğrencilerin girişimcilik eğilimlerini inceleyen Gemlik ve Kırac'ın (2013) çalışmasına göre ise öğrencilerin girişimcilik eğilimleri ile kendi işini kurmak veya ücretli çalışmayı hedeflemeleri arasında herhangi bir ilişki saptanmamıştır. Araştırma sonuçları literatür bilgiyi destekler niteliktedir.

Çalışmada kariyeri ile ilgili kendine ait fikri olan öğrencilerin diğer öğrencilerden daha yüksek genel girişimcilik eğilimi puanı aldığı ve bu farklılığın istatistiksel olarak önemli olduğu ($H:8.135$, $p:0.017$) görülmektedir (Tablo 9). Bu sonuç literatürde yer alan bazı çalışmalarla paralellik göstermesine karşın (Örücü ve Özafşarlıoğlu Sakallı, 2016) Bilge ve Bal (2012) ve Akçakanat vd., (2014) tarafından yapılan ve öğrencilerin girişimcilik eğilimlerini değerlendiren çalışma sonuçlarıyla farklılık göstermektedir.

Girişimcilik eğilimin yüksek olmasında kişinin karakteri, geçmiş girişimcilik deneyimleri ve herhangi bir gruptaki liderlik deneyimleri önemlidir (Fafaliou, 2012). Yaptığımız bu çalışmada eğitim sürecinin herhangi bir döneminde çalışan öğrencilerin girişimcilik eğilimleri literatürle uyumlu olarak çalışmayanlara göre daha yüksek bulunmuştur (Akçakanat vd., 2014; Türkmen ve İşbilir, 2014; Yıldız ve Kapu, 2007). Ayrıca çalışmamızda öğrencilerin kulüp üyelikleri sorgulanmış ve herhangi bir kulüp üyeliği olan öğrencilerin

girişimcilik eğilimleri olmayanlara göre daha yüksek bulunmuştur. Öğrencilik döneminde çalışan öğrenciler iş yaşantısının olası problemleriyle karşılaşabileceği ve bu güçlüklerle baş etme yeteneklerinin gelişmiş olabileceği nedeniyle girişimcilik eğilimlerinin çalışmayanlara göre daha yüksek olduğu düşünülmektedir. Yine, herhangi bir kulüp üyeliği olan öğrencilerin de düşüncelerinin rahatlıkla ifade edebilecekleri veya lider olarak rol alabilecekleri bir ortamın varlığı girişimcilik eğilimlerini daha yüksek olmasının sebebi olarak gösterilebilir.

Çalışmaya katılan öğrencilerin büyük çoğunluğu girişimcilikle ilgili herhangi bir ders almamalarına karşın yüksek girişimcilik profiline sahip oldukları görülmüş aynı zamanda girişimcilik eğitimi alan ve almayan öğrenciler arasında girişimcilik düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Literatürde girişimcilik eğitimi alan öğrencilerin daha yüksek girişimcilik profiline sahip olduğu bilinmekle birlikte (Türkmen ve İşbilir, 2014; Patır ve Karahan, 2010), çalışmamızdakine benzer bir sonuca da ulaşılmıştır (Erbatu, 2008).

Girişimcilik öğrenilebilir bir disiplindir ve girişimcilik eğitimi girişimcilik beceri, nitelik ve davranışlarını geliştirmeye katkı sağlar (Uluköy vd., 2013). Bu nedenle girişimcilik eğitimlerinin üniversite müfredat programlarına eklenmesi, girişimcilik eğitim ve sertifika programlarının yaygınlaştırılmasının yararlı olacağı düşünülmektedir. Bu alanda ülkemizde bazı üniversitelerde yüksek lisans programlarının başlatıldığı ve sayısının giderek arttığı bilinmektedir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Üniversitede okuyan öğrencilerin mezun olduktan sonra hayatlarını nasıl ve ne şekilde idame ettirecekleri çok önemli bir konudur. Bu konu üniversiteleri olduğu kadar devleti ve toplumu da ilgilendirmektedir. Öğrencilerin üniversitede almış oldukları eğitim ile hayata tutunmaları arasında doğrudan ve dolaylı bir ilişki kurulabilir. Günümüzde teknikerlerin içinde bulunduğu yüzyılın sorunlarını çözümlenebilmeleri, teknikerlik sorunları ile baş edebilmeleri, daha karmaşık hasta hizmetlerini saptayabilmeleri ve sistemik bakım verebilmeleri için aldıkları eğitimle, eleştirel düşünme, güçlerini geliştirmeleri gerekmektedir. Çalışmaya katılan öğrencilerin girişimcilik eğilimleri yüksek bulunmakla birlikte girişimcilik üzerine eğitim almamış olmaları dikkat çekicidir. Girişimcilik prensiplerinin sağlık problemlerinin çözümünde kullanımı açısından bu derse yer verilmesi, yenilikçi ve yaratıcı sağlık girişimcilerin yetiştirilmesinin yanı sıra sağlık problemlerinin erken dönemde fark edilmesi ve çözümüne de olanak sağlayacaktır.

Yazar Notu : Bu çalışma, III. Uluslararası Girişimcilik, İstihdam Ve Kariyer Kongresi, 12-15 Ekim 2017 Fethiye-Muğla-Türkiye’de sözel bildiri olarak kabul edilmiştir.

KAYNAKLAR

- Akçakanat T, Mücevher MH, Çarıkçı İH. Sözel, sayısal, eşit ağırlık bölümlerinde okuyan üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin bazı demografik değişkenler açısından incelenmesi: SDÜ örneği. *AKÜ İİBF Dergisi*, 2014; 16(2): 137-154.
- Arslan K. Üniversiteli gençlerde mesleki tercihler ve girişimcilik eğilimleri. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 2002; 6: 1-11.
- Avşar M. Yüksek Öğretimde Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimlerinin Araştırılması, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesinde Bir Uygulama, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana, 2007.
- Aytaç Ö, İlhan S., *Girişimcilik ve Girişimci Kültür*, 2011, erişim adresi: http://www.sosyalbil.selcuk.edu.tr/sos_mak/makaleler.
- Balaban Ö, Özdemir Y. Girişimcilik Eğitiminin Girişimcilik Eğilimi Üzerindeki Etkisi: Sakarya Üniversitesi İİBF Örneği, *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 2008; 3(2), 133-147.
- Bilge H, Bal V. Girişimcilik Eğilimi: Celal Bayar Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Journal of Süleyman Demirel University Institute of Social Sciences*, 2012; 16(2):131-148.
- Boore J, Porter S. Education for entrepreneurship in nursing. *Nurse Edc Today*. 2011; 31(2), 184-191.
- Bozkurt Ö, Endurur K. Girişimci kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimindeki etkisi: Potansiyel girişimciler üzerinde bir araştırma. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 2013; 8(2), 57-78
- Büyükyılmaz O, Karakaya A, Yıldırım C. Girişimcilik eğitimi alan bireylerin demografik özellikleri açısından girişimcilik eğilimleri arasındaki farklar. *Journal of Entrepreneurship & Development / Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 2015; 10(2):105-125.
- Can Y, Karataş A. Yerel Ekonomilerde Kalkınmanın İtici Gücü Olarak Kadın Girişimcilerin Rolü ve Mikro Finansman: Muğla İli Örneği. *Selçuk Üniversitesi Karaman İ.İ.B.F. Dergisi*, 2007; Yerel Ekonomiler Özel Sayısı: 251-261.
- Çakır Dolu İ, Dönmez Temucin E, Arslan Özkan H. Hemşirelik Öğrencilerinin Girişimcilik Düzeyleri İle Bazı İlişkili Faktörlerin Değerlendirilmesi. *Journal of Entrepreneurship & Development/Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 2016; 11(2): 293-315.
- Çalışkan Maya İ, Uzman E, Işık H. Meslek yüksekokulu öğrencilerinin girişimcilik düzeylerinin farklı kaynaklardan aldıkları sosyal desteğin yordanması. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 2012; 7(1): 23-48.
- Çatır O, Şimşek A, Ölekli N. “Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Belirlenmesine Yönelik Ampirik Bir Çalışma”. *Electronic Journal Of Vocational Colleges*, 2015; Aralık, 4. Umyos Özel Sayısı: 105-114.
- Çelik A, Akgemci T. *Girişimcilik kültürü ve KOBİ’ler*. Nobel Yayın Dağıtım, 1998, Ankara
- Çetinkaya Bozkurt Ö, Kalkan A, Koyuncu O, Alparslan AM. Türkiye’de girişimciliğin gelişimi: girişimciler üzerine nitel bir araştırma. *Journal of Süleyman Demirel University Institute of Social Sciences*, 2012; 1(15): 229-247.
- Demireli C, Uluköy M, Kahya V, Demirağ F. Farklı Öğrenim Düzeyindeki Öğrencilerin Girişimcilik Özelliklerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Alan Araştırması. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2014; 3(1): 1-17.
- Doğaner M. Altunoğlu AE. Adnan Menderes Üniversitesi Nazilli İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 2010; 2(2): xxx

- Doğanlı B. "Üniversite Gençliğinin Girişimcilik Yatkınlığının Belirlenmesi: Adnan Menderes Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Çalışma", 4. Uluslararası Girişimcilik Kongresi, 2-4 Mayıs, Manisa, 2012.
- Erbatu G. Kültürel boyutları içerisinde girişimcilik eğilimi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Marmara Üniversitesi, 2008, İstanbul.
- Erdem F. "Girişimcilikte Risk Alma Eğilimi ve Belirsizliğe Tolerans İlişkisine Kültürel Bakış", Akdeniz Üniversitesi Yayınları, Sosyal Bilimler Dergisi, 2001;2: 43-61.
- Emsen ÖS. "Genç Nesilde Mesleki Eğilimler ve Girişimcilik: Ampirik Bir Çalışma", MPM Verimlilik Dergisi, 2001;1: 153-176.
- Eser G, Yıldız ML. Türkiye'de Girişimcilik Araştırmalarının Odağı Nedir?-Yazın Üzerine Bir İnceleme-. Journal of Marmara University Social Sciences Institute, Öneri Dergisi, 2015; 11(43): 91-117.
- Fafaliou I. Students' propensity to entrepreneurship: an exploratory study from Greece Int. J. Innovation and Regional Development, 2012; 4(3/4): 293-313.
- Forlani D, Mullins JW. Percived Risk and Choices in Entrepreneurs New Ventures Decision, Journal of Business Venturing, 2000; 15, 305-322.
- Gemlik Kıracı R. Sağlık yönetimi öğrencilerinin girişimcilik özellikleri üzerine bir araştırma. Kahramanmaraş Sütcü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2013; 3(1); 163-170.
- Greenwood M. Health innovation at Yale. Yale School of Public Health, 2013, <http://publichealth.yale.edu/news/archive/article.aspx?id=6179> Accessed Date: 08.07.2015.
- Günay A. Bilişim Alanında Değişik Kademelerde Eğitim Gören Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimlerinin Karşılaştırılması, Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Bilgisayar Anabilim Dalı, Afyonkarahisar, 2016.
- İbicioğlu H, Taş S, Özmen İ. Üniversite eğitiminin girişimcilik düşüncesinin değişimine etkisi: Üniversite öğrencileri üzerine bir uygulama. Alanya İşletme Fakültesi Dergisi, 2010; 2(1): 53-74.
- İşcan ÖF, Kaygın E. Potansiyel Girişimciler Olarak Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. Organizasyon Ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 2011; 3 (2): 275-286.
- Karabulut T. Üniversite öğrencilerinin girişimcilik özelliklerini ve eğilimlerini belirlemeye yönelik bir araştırma. Marmara Üniversitesi İİBF Dergisi, 2009; 16(1): 331-356.
- Keat OY, Selvarajah C, Meyer D. Inclination towards entrepreneurship among university students: An empirical study of Malaysian University students. International Journal of Business and Social Science, 2011; 2(4): 206-220.
- Keleş HN, Özkan T, Doğaner D, Altunoğlu AE. Önlisans Öğrencilerinin Girişimcilik Düzeylerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi, 2012; 5(9): 107-118.
- Kılıç R, Keklik B, Çalış N. Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri üzerine bir araştırma: Bandırma İİBF işletme bölümü örneği. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2012; 17(2): 423- 435.
- Korkmaz O. Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: Bülent Ecevit Üniversitesi Örneği. Afyon Kocatepe Üniversitesi, İİBF Dergisi, 2012; 14(2), 209-226.
- Örücü E, Özaşarhoğlu Sakallı S. Does Entrepreneurship Education Affect Entrepreneurship Level?, International Online Journal of Educational Sciences, 2016, 8 (2): 194-206.
- Örücü E, Kılıç R, Yılmaz Ö. Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinde ailesel faktörlerin etkisi üzerine bir uygulama. Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 2007; 2(2): 27-47.
- Özdemir L. Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin sosyo demografik özellikler açısından değerlendirilmesi. International Conference On Eurasian Economies, 2013; 617-626.
- Patır S, Karahan M. Girişimcilik eğitimi ve üniversite öğrencilerinin girişimcilik profillerinin belirlenmesine yönelik bir alan araştırması. Business and Economics Research Journal, 2010; 1(2): 27-44.
- Pan VL, Akay C. Eğitim fakültesi öğrencilerinin girişimcilik düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. NWSA- Education Science, 2015; 10(2): 125-138.

- Salminen L, Lindberg E, Gustafsson ML, Heinonen J, Leino-Kilpi H. *Entrepreneurship education in health care education 2014; (Volume 1- 8).*
- Solmaz SA, Aksoy Ö, Şengül S, Saruışık M. *Üniversite öğrencilerinin girişimci kişilik özelliklerinin belirlenmesi: Turizm lisans ve ön lisans öğrencileri üzerine bir alan araştırması. KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 2014;16(26): 41-55.*
- Taysı K, Canbaz S. *Önlisans Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerini ve Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma, Electronic Journal of Vocational Colleges-May/Mayıs, 2014; 59-67.*
- Tunç H. *Toplumsal Değişim Sürecinde Din ve Toplumsal Cinsiyet-Lise Gençliği Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı, Kahramanmaraş, 2013.*
- Türker D, Sönmez SS. "Which Factors Affect Entrepreneurial Intention of University Students?", *Journal of European Industrial Training, 2009; 33(2): 142-159.*
- Türkmen M, İşbilir U. *Sosyo-demografik özelliklerin üniversite öğrencilerinin üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin sosyo-demografik özellikler açısından incelenmesi. CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 2014; 9(2): 18-28.*
- Uluköy M, Demireli C, Kahya V. *Kosgeb girişimcilik kursuna katılan katılımcıların girişimcilik profiline yönelik bir alan araştırması. Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 2013; 8(2): 79-96.*
- Uluçay O. *Öğrencilerin girişimcilik özelliklerinin belirlenmesi: Gölbaşı Meslek Yüksekokulu. Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2013; 6(15): 349-372.*
- Wilson A, Whitaker N, Whitford D. *Rising to the challenge of health care reform with entrepreneurial and intrapreneurial nursing initiatives. The Online Journal of Issues in Nursing, 2012; 17(2):1. <http://nursingworld.org/MainMenuCategories/ANA>*
- Yıldız S, Kapu H. *Üniversite öğrencilerinin bireysel değerleri ile girişimcilik eğilimleri arasındaki ilişki: Kafkas Üniversitesinde bir araştırma. KAÜ-İİBF Dergisi, 2012; 3(3): 39-66*
- Yılmaz E, Sünbül AM. *Üniversite öğrencilerine yönelik girişimcilik ölçeğinin geliştirilmesi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2009; 21(1): 195-203.*